

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja mesečno dvakrat, i. s.
vsakega 5. in 20. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 5.—
polletno . . . » 2'60
posamezna številka 30 vin.

Oficijalno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
ter v teh včlanjenih zadrug.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 1'50, pri večkratnih objavah
primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Sodna ulica 2.

I. letnik.

V Ljubljani, 20. junija 1914.

Štev. 6.

Ponovno opozarjamo vse one, ki sprejemajo list, toda nam naročnine še niso nakazali, da to store nemudoma, najkasneje pa do 1. julija. Ako ne poravnajo v tem času naročnine, smatramo, da se strinjajo s tem, ako povzamemo naročnino s poštnimi nalogi. Zato prosimo še enkrat: Nakazite nemudoma naročnino.

Socijalno zavarovanje.

I.

Vsled od več strani izražene želje se hočemo pečati podrobneje v našem listu s socijalnim zavarovanjem, ker je na tem prizadet tudi obrtnik. Povdarjati moramo takoj na prvem mestu, da je bil sprejet v socijalnopolitičnem pododseku našega parlamenta, na kar smo že v listu izrecno opozarjali, pred kratkem načrt zakona o socijalnem zavarovanju, ki nikakor ne odgovarja težnjam obrtnikov. Povdarjati moramo tudi, da pride stvar po 6letni trujevi poti v odsek sam in iz odseka v parlament, kjer se bodo gotovo še razkrajali posamezni predlogi, tako da morda pridemo končno še do slabšega kot je sedaj nasvetovano. Obrtništvo je namreč v zakonodajstvu še vse premalo zastopano in zato se ga pogostokrat obremeni krivično na korist dobro organiziranega delavstva.

Želeti bi bilo zlasti, da bi se gospodje v socijalnopolitičnem odseku ozirali na v letošnjem majniku v Belgiji sprejeto izboljšanje socijalnega zavarovanja, katero bi jim stavili za vzor, kajti tam delodajalci niso tako obremenjeni kakor po našem sedanjem avstrijskem zakonskem načrtu.

Toda o vsem tem pozneje. Najprej hočemo poseči nekoliko nazaj. Socijalno zavarovanje je pred vsem zahteva delavstva, ki ga že zahteva skozi celo vrsto let. V Belgiji in Nemčiji n. pr. je tej zahtevi že zakonitim potom zadoščeno in stvar je urejena.

Socijalnega zavarovanja pa dandanes ne zahtevajo samo delavci, marveč tudi že samostojni (obrniki, mali trgovci, kmetovalci) in sicer v taki obliki, kakoršne zahtevajo te skupine prizadetih, da je vsak posamezni v slučaju invalidnosti, delanezmožnosti ali starosti zavarovan na človeka vredni način, da svoje stare dni preživi tako in da gleda brezskrbno svoji jeseni nasproti.

Temelj in načelo socijalnega zavarovanja je prenos rizika, ki drugače zadene posameznika in ga lahko ugonobi, na ramo velike splošnosti. Pri tem je seveda treba rešiti pravilno važni problem pravilne razdelitve bremen. In ravno tega se obrtniki upravičeno bojimo, bojimo najbolj, da se bremena ne porazdele pravilno. O tem nas zlasti prepričujejo slabe izkušnje starostnega zavarovanja privatnih uslužbencev, kjer se nalagajo velikanska bremena delodajalcem in delojemalcem, a se za vse to nudi radi prevelikega upravnega aparata delojemalcem naravnost smešne udobnosti in zavarovanja.

Predloga o socijalnem zavarovanju je bila predložena avstrijskemu parlamentu 3. novembra 1908, vendar sega ideja socijalnega zavarovanja pri nas v Avstriji že nazaj v 16. stoletje, ko so se ustanovile bratovske skladnice rudarjev. Tudi cehe, obrtne zadruge srednjega veka in poznejšega časa so nudile v pomočniških skladnicah obrtnim pomožnim delavcem takratnim potrebam skozinsko odgovarjajoče zavarovanje.

S takratnim obrtnim redom pa se je načelo obrtne prostosti vpoštevalo preveč obširno in s tem se je tudi onemogočil — kakor splošno znano — zdrav, mirno se razvijajoči prehod iz starih obrtnih oblik v moderne. Skupnost prejšnjega časa z novjšim se je pretrgala siloma in zato se je zadal prav težak udarec obrtnikom.

Pri tem novi obrtni red ni pokazal niti pičice socijalnega zmisla. V § 85 izrečena dolžnost ustanavljanja bolniških zavarovalnic za delavce in določila § 114, 124 in 128 glede ustanavljanja združnih podpornih blagajn za

obratno pomožno delavstvo so bila tako splošna in tako nejasna, da niso imela prav nikakega učinka, kar se je menda tudi s tem nameravalo. Pač pa so nastale v onem času one značilne, špecijselno avstrijske bolniške organizacije, takozvane društvene blagajne, ki so bile pravcata zavetišča socijalno-demokratsčnega strankarskega terorizma.

Ker se jim takrat še ni bilo treba bati konkurence okrajnih bolniških blagajn, so nudile izredno malo ter so sprejemale samo take delavce, ki so bili spoznani zdravniško za zdrave. Kljub temu so se te blagajne vsled živahne agitacije hitro povzdignile. Zakonodajstvo iz l. 1867 takrat od njih ni niti zahtevalo dokaza, da nudijo zavarovalnotehnično zadostno varnost, nasprotno z njimi je postopalo kot z dobrodelnimi društvi, ker se jim ni hotelo delati ovir.

Ker so se pa v praksi godile najhujše zlorabe, so se morali l. 1880 izdati zopet strožji predpisi, ki so v veljavi še dandanes.

Potem so bili v začetku osemdesetih let ustvarjeni in sprejeti na predlog poslancev Schäfflerja in Vogelsanga prvi zavarovalni zakoni. Leta 1888 pa so se izdelali in izdali še danes veljavni zakoni glede zavarovanja zoper nezgode in bolezni. Brez dvoma je te zakone kazila že pri njih rojstvu težka hiba, ki ima svoj izvor zlasti v upravi. Zakon glede bolniškega zavarovanja se je moral spremeniti še prej, predno je stopil v veljavo, ker so posamezna določila povzročala pravcate protestne naskoke.

Končno je vendar prišel del naših ljudskih zastopnikov na to, da ni pravilno, ako se zavarovanje vpelje samo za delavce, temveč da se mora raztegniti tudi na vse one, ki so res potrebni. In teh je žalibog veliko med srednjim stanom. Zaradi tega se je zahtevala raztegnitev bolniškega zavarovanja na samostojne obrtnike. Ta zahteva se je uvaževala v takozvani obrtni noveli iz l. 1897, kjer je v § 114 odst. 1 skrbljivo tudi za mojstrske bolniške blagajne. Ta določila so se potem izvedla še natančneje v zadnji noveli iz l. 1907. In res obstoji v Avstriji že okoli 150 mojstrskih bolniških blagajn, ki so kljub odporu zdravnikov mnogokrat ravno za revne in potrebne obrtnike prave dobrote.

Uvažujoč popolnoma potrebo izvedbe in izpopolnitve socijalnega zavarovanja se sedaj zahteva energično tudi ustanovitev starostnega in invalidnega zavarovanja.

S tem je v kratkih potezah označen razvoj tega važnega socijalnega vprašanja.

Mi obrtniki se gotovo strinjamo popolnoma z ustanovitvijo takih zavarovalnic, ker ne maramo gledati polni skrbi svojim starim letom nasproti. Pač pa se zaeno odločno protivimo temu, da bi se nas tudi tukaj smatralo za molzno kravo za druge in da bi se nas pri tem pritegnilo k plačilom, ki presegajo naše finančne odnošaje. Vsak namreč ve, da nam taki za-

koni nalagajo navadno velike dolžnosti, koristi pa, ki naj bi nastale vsled takih zakonskih določb, da niso nikdar v soglasju z od nas zahtevanimi prispevki.

Obrtni shod v Ljutomeru.

Na binkoštni pondeljek sklicani obrtni shod se je obnesel naravnost sijajno. Zavedni obrtniki so se odzvali v velikem številu vabilu svoje organizacije in so napolnili dvorano gospe Kukovec do zadnjega kotička. Udeležba se ceni nad 300 obrtnikov, predvsem iz sodnih okrajev Ljutomer, Ormož in Gornja Radgona. Pa tudi mnogi drugi okraji so poslali svoje zastopnike. Med cenjenimi gosti je omeniti pred vsem načelnika „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“ g. Engelberta Franchettija iz Ljubljane in tajnika Obrtniškega društva v Kranju g. P. Kobaua. Izmed poslancev je bil navzoč g. dr. Kukovec. Shod otvori v imenu ljutomerskih narodnih obrtnikov g. Horvat in pozdravi zborovalce, posebno pa deželnega poslanca dr. Kukovca.

Predseduje predsednik „Južnoštajerske zveze obrtnih zadrug“ g. Zupanc. Zapisnikar je g. Pajnhart. Predsednik pozdravi shod v imenu Zveze ter takoj preide k prvemu referatu „Obrtna organizacija na Spodnjem Štajerskem“, ki ga poda sam. Poda kratko zgodovino obrtniškega položaja od 15. stoletja naprej. Zgodovina opisuje od 15. stoletja naprej blagostanje obrtnišstva in velikansko važnost obrtnega stanu za gospodarstvo. V zadnji dobi pa se bliža velik preobrat. Danes nimamo niti ene obrtne stroke, katere izdelki bi se ne izdelovali s stroji. Zoper ta naravni razvoj nima rokodelec nobenega sredstva, da bi ga ustavil ali omejil. S kapitalom in stroji se spravijo na podlagi tehničnih iznajdb velike množine blaga v promet, tako da obrtnikom ni mogoče z ročnim delom konkurirati. Mali obrtnik kupuje surovine po kilah, veliki kapitalisti pa po celih vagonih in ladjah. Zato kupuje seveda tudi ceneje. Kar tovarnar izdelava v enem dnevu s pomočjo strojev, za ravno isto delo rabi rokodelec po več dni in tudi cele tedne. Kaj zamore poštni voziček konkurirati brzovlaku? Tovarniško blago je ceneje, četudi mnogokrat slabše, kakor ročno in obrtniški stan propada. Kovači, nekdanj najbolj ugledni rokodelci, propadajo. Orodje, ki so ga delali oni, izdelujejo sedaj tovarne in ti izdelki se dobivajo sedaj po vseh krajih in po vseh trgovinah. Hlapci si posamezna dela in podkove že sami nabijajo, da, še huje — kovači, ključavničarji, kleparji, urarji letijo sami v trgovino in si nakupijo to, kar bi morali izdelovati sami. O klobučarjih niti ne govorim. Pekarjev kmalu ne bo treba več. Tovarne za kruh bodo z najnovejšimi parnimi pečmi nudile vedno svežega blaga in oddaljenost pa itak pri današnjih

prometnih razmerah ne igra nobene vloge več. Prihranili si bodo mesarje, letati po cele ure daleč po vola in tele in ga s psom prignati v mesnico. Na tisoče živine se pokupi in brez bolečin s stroji pokolje, izdelava razne konzerve in še isti dan na vse kraje razpošlje. Podobnih primerov je še vse polno. Toda dovolj. Vedno se nas najde, kadar se reče: daj, ali gluha so ušesa, kadar prosimo česa. Politične stranke se trgajo in pipljejo za kmeta in uradnika, bratomorni boji obstojajo med njimi, ker bi vsi radi reševali in organizirali kmeta, za obrtnika pa se ne briga nihče. Leta 1901 je upravno sodišče dalo povod za novelo k obrtnemu redu iz leta 1883. Državni zbor se je lotil dela in leta 1907 smo dobili dotično novelo. Najboljši je bil prvotni red iz leta 1850. Toda sedaj drugega nimamo, kakor določbe iz leta 1883 in 1907, edine naše pravice, ki se jih moremo v naših žalostnih razmerah posluževati. V obrtni noveli iz l. 1907 so dana navodila za organizacijo. Deloma se je spopolnila pravica zadrug, uredil se je sposobnostni dokaz, oživel so se razni zavodi za povzdigo obrtništva in uvedla se je medsebojna bratovska samoupravnost. Obrtnik mora v današnjih razmerah te pravice izrabiti v svojo korist. Kaj hočemo na Štajerskem? Tu nas nihče ne upošteva, ker nas ne poznajo. Kedaj je vprašala kaka merodajna stranka, v kakem številu smo v javnosti zastopani? Uradniki nas sedaj komandirajo. Če hočemo soodločevati, se oklenimo svoje organizacije. Potom organizacije lahko dosežemo pri političnih uradih uradništvo, ki bo z nami čutilo in za nas delalo, potem organizacije lahko stopimo s svojimi izdelki pred javnost, priredimo razstave, da

ljudstvo naše delo spozna. Vlada da letno milijone za pospeševanje obrtništva. Potom organizacije smo lahko vladnih podpor deležni. S pomočjo organizacije lahko mislimo na združenje nakupa surovin, kar bo omogočilo nabavo po tovarniških cenah. In nadalje zadrugna uporaba modernih strojev, prirejanje poučnih tečajev za mojstre, pouk o obrtnih in davčnih postavah, podpora z jurističnim zastopstvom. Ustanoviti se mora posredovalnica za vajence in pomočnike, ustanoviti moramo vajeniško in pomočniško blagajno, nadalje mojstrsko bolniško blagajno, ki bi že pri sedanjem stanju Zveze lahko dobro uspevala, saj je v Zvezi že 1900 mojstrov. Nadalje ustanovitev mojstrskega podpornega sklada za obubožane mojstre in za podpiranje udov. To je nekaj točk iz našega programa. Kdor ima oči in noče gledati, kdor ima jezik in noče govoriti, je sokriv krivic, ki se mu gode. Komur pa je dana prilika delati za obstoj obrtniškega stanu in noče tega storiti, dela krivico sebi in celemu našemu naraščaju. Tu je delavno polje. Na Spodnjem Štajerskem obstoji izven 3 avtonomnih mest 35 obrtnih zadrug s 5300 mojstri in 1900 pomočniki ter 2100 vajenci. V Zvezi je sedaj 13 teh zadrug s 1900 mojstri. Nadalje imamo 16 trgovskih zadrug na Spodnjem Štajerskem, ki jih bo treba spraviti še v posebno Zvezo. Enako bo treba posebej organizirati še žagarje in mlinarje, kojih je čez 1100 s 400 pomočniki. To naj bo naše bodoče delo: Budi in organiziraj!
(Konec prihodnjič.)

Obrtno šolstvo.

Tabelarni pregled

učencev in učenk na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani za šolsko leto 1913/4.

Tekoče število	Z a v o d	Število učencev, oziroma učenk		Od teh je smoter dosegljivo	Število pri pouku povprek navzočih v %	Število oddelkov	Število tedenskih ur	Po narodnosti					Po veri		Po domovinstvu	
		2. X. 1913	26. IV. 1914					Slovenci	Srbi in Hrvatje	Poljaki	Nemci	Italijani	Katoliki	Evangeljci	Avstrijci	Inozemci
1	Strokovna nadaljevalnica za mehansko-tehniške obrti	194	165	139	90—	6	50	152	—	—	13	—	165	—	165	—
2	Strokovna nadaljevalnica za stavbne obrti	247	216	211	83·7	8	65	212	2	—	2	—	215	1	282	4
3	Moška strokovna nadaljevalnica za umetne in oblačilne obrti	258	217	179	86·3	7	60	209	1	1	6	—	217	—	216	1
4	Ženska strokovna nadaljevalnica za umetne in oblačilne obrti	146	109	109	82—	4	36	103	—	—	5	1	109	—	109	—
5	Splošna obrtna nadaljevalnica	74	72	66	88—	3	25	70	1	—	1	—	72	—	72	—
	Skupaj	919	779	704	86·1	28	236	746	4	1	27	1	778	1	774	5

Obrtno združništvo.

Zadruga čevljarjev v Ljubljani je imela svoj letošnji občni zbor dne 3. majnika dopoldne v salonu Mrakove restavracije na Rimski cesti. Poleg 23 članov sta bila navzoča kot zastopnik obrtne oblasti gosp. dr. Berce in združni inštruktor g. Steska. Zborovanje je z običajnim pozdravom otvoril po enournem čakanju načelnik g. Kukman, ki je nato podal poročilo o združnem delovanju. Med letom sta se vršila dva občna zbora in 9 odborovih sej. Zapisnik zadnjega občnega zbora in računski zaključek se odobrita in na predlog pregledovalcev računov se podeli odboru absolutorij. V načelstvo se izvolijo: gg. Fran Kukman za načelnika, Ivan Rozman za podnačelnika, Martin Kralj, Anton Trtnik, Ivan Šetina, Karel Kordelič, Anton Jezeršek, Ivan Srebot, Rudolf Soklič, Mihael Zidan in Alojzij Erjavec za odbornike ter Ivan Turkovič, Ivan Šaus in Ivan Štembol za namestnike, za preglednike pa Peter Turčin in Ivan Požar. V davčno komisijo se izvolita Ferdinand Tuma in Ivan Rozman. Delegati v „Deželno zvezo kranjskih obrtnih zadrug“ ostanejo stari. Posredovalni mojster je Fran Kukman. Na priporočilo združnega inštruktorja in člana g. Zamljena ter predlog g. Rozmana se določi letnih K 80— kot prispevek za obrtne nadaljevalne šole. Nato se določijo običajne nagrade načelniku in tajniku. Na predlog g. Oblaka se določi združna doklada z 2 K za vsakega člana, plačljiva najkasneje do 1. oktobra 1914. Istotako se odobri proračun. Pri raznoterostih se razvije daljša debata glede konkurence trgovcev s čevlji. Načelnik poroča pri tem, da je zadruga v tej zadevi storila že mnogo korakov, toda uspehov ni dosegla. Zadruga je napravila ovadbe, toda obrtna oblast jih je vrnila s pripombo, da imajo tisti trgovci, ki so se pečali že pred l. 1907 s prodajo čevljev, vse pravice. Ker pa je načelstvo zvedelo, da nimajo vsled razsodbe upravnega sodišča z dne 28. dec. 1912 pravice sprejemati čevljev v popravilo, je vložilo primerno vlogo na deželno vlado in trgovsko ministrstvo, a še ni dobilo odgovora. Sklene se na to, vplivati potom časopisja na občinstvo, da se ozira predvsem na domače obrtnike in zlasti da plačuje sproti popravila. S tem je bil dnevni red izčrpan. Zato zaključni načelnik ob 12. uri z običajno zahvalo zborovanje.

Ponovno opozarjamo na slavnost petindvajsetletnice obstanka, ki jo praznuje v nedeljo dne 5. julija t. l. „Zadruga krojačev, krojačic, krznarjev, klobučarjev in rokavičarjev v Ljubljani“. Vspored tega slavja obsega: Dopoldne ob 10. uri izredni občni zbor v veliki dvorani „Mestnega Doma“ s sledečim dnevnim redom: 1. Sprememba nekaterih točk pravil bolniške blagajne; 2. Gmotna

pospešitev nove bolniške blagajne iz sredstev zadruga (iz obstoječega podpornega sklada). Ob 11. uri istotam slavnostno zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav gostov; 2. Slavnostni govor. — Ob 1. uri popoldne skupno kosilo došlih gostov v hotelu „Ilirija“, nato sestanek vseh udeležencev v vrtnem salonu hotela „Ilirije“. Ob 7. uri zvečer slavnostni večer, ki ga prirede članice in člani svojemu načelniku za njegovo 15 letno načelovanje na vrtu „Rokodelskega Doma“ v Komenškega ulici št. 12. Na vspredu je petje, godba in prosta zabava. — Načelstvo zadruga že sedaj opozarja na ta slavnostni dan in prosi številne udeležbe.

Občni zbor zadruga svobodnih rokodelskih in dopuščenih obrtov v Mokronogu se vrši v nedeljo 21. junija 1915 ob 9. uri dop. v gostilni Aleks. Majcen v Mokronogu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo rač. preglednikov. 4. Odobrenje proračuna. 5. Volitev zveznih delegatov. 6. Sprememba pravil. 7. Sprejetje pravil podpor. zaklada. 8. Slučajnosti. Z ozirom na važnost sklepov se pozivljajo člani, da se obč. zbora zanesljivo udeleže ter tako izognejo kazni.

Dopisi.

Kako mislijo ključavničarji?

Z dežele se nam piše:

Tudi ključavničarji se enkrat oglasimo v Vašem cenj. „Obrtnem Vestniku“ in sicer zato, da pokažemo rakrano našega hirajočega ključavničarskega obrta. Vedno se trdi, da je naš najhujši konkurent tovarna našega izdelka. Pa ni temu tako. Veliko, stokrat hujši konkurent ključavničarjem je mizar. Prišlo je namreč v navado, v nepoštenu navado zlasti na deželi, da vsak mizar, ki prevzame mizarско delo, prevzame tudi ključavničarsko delo. Mnogokrat se zgodi, da še gospodarja, ki odda delo, ne vpraša, če dá tudi ključavničarsko delo, pač pa lepo pripelje vsa okna in vrata i. t. d. okovana z okovi, ne mence se, ali mu je to naročil gospodar ali ne. Ako gospodar temu ugovarja, ga mizar odločno zavrne: „Sedaj povsod tudi ključavničarsko delo damo mizarji“. Res je tako! Vse mizar, ključavničar nič! Toda, s kakšno pravico se mora ključavničarskega obrta posluževati mizar? Saj se vendar ni učil našega obrta, saj vendar ne plačuje ključavničarskega obrtnega davka! Seveda, ta se samo nam pošilja za vplačilo.

Ni torej čuda, da gredo ključavničarski mojstri v konkurz. Ako bo šlo tako dalje, danes pet let ne bo na deželi dobili niti enega ključavničarja, vsi bodo šli v franže! Saj ni čuda, ker mizarji vsaj pri nas tako posegajo v našo obrt. Saj vsa dela javnih stavb vzamejo v proračun. In ko je delo javne stavbe razpisano,

čitamo v časopisih: mizarско, ključavničarsko, pleskarsko in steklarsko delo, ne skupno. Ali imajo torej mizarji kar 4 obrtne lište, ali za 4 obrti plačujejo davke? To je v nebo vpijoča krivica! Kako človeka srce boli, ko sosed zida hišo, pa mora ključavničar mirno gledati, ko vozi na stavbišče ključavničarska dela mizar, iz ključavničarja pa se takorekoč norčuje s tem, da mu prinese kako potrto ključavnico, ki se mu je pokvarila pri nabijanju, v popravilo.

Kaj je torej storiti! Ali vse pustiti in se izseliti v Ameriko, ali pa nam pomagajte glavni faktorji! Prosimo torej vsi ključavničarji, storite vse korake in nagnite vse moči zlasti gg. poslanci, državni in deželni. Izposlušajte nam naše pravice in dela naj vsak svoje; čevljar čevlje, krojač obleko, tesar svoje, mizar pa tudi svoje in naj ne trga iz ust že itak mali košček kruha, ker tudi ključavničar je obrtnik. Pustite mu živeti pri svojem že tako skromnem obrtu!

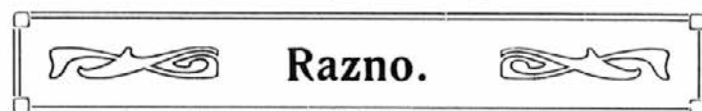
Ključavničarji z dežele.

(Opomba uredništva: Objavljamo tudi ta dopis, ker stojimo na stališču, da je naš list javna govorilnica vseh obrtnikov. Seveda s tem še ni rečeno, da se grajano dogaja po celi deželi, pač pa so ključavničarji upravičeni pritožiti se nad takim početjem, ako se res tako vrši. Dobro bi bilo slišati tudi glas iz mizarških vrst. Zato pozor!)

Odprava delavskih knjižic.

Gospod urednik! Verujte mi, da me je zadnje poročilo v „Vestniku“ glede odprave delavskih knjižic naravnost raztogotilo. Svoj čas, ko je l. 1911 vložilo 29 socialnodemokratskih poslancev v parlamentu tozadevni predlog, sem mislil, da iz cele stvari ne bo nič. No, varal sem se. Sedaj je vlada sama izdelala na **poziv** poslanske zbornice tak načrt in ga že predložila delavskemu svetu v nadaljno razpravljanje. Opozoriti hočem zato na zgodovinsko sejo poslanske zbornice z dne 20. junija 1913, pri kateri je 145 poslancev glasovalo za odpravo delavskih knjižic, 87 proti, dočim jih je 284 manjkalo pri glasovanju. Res lepe zastopnike imamo v parlamentu, da smo prav ponosni lahko na nje in res prav znamenito zastopajo koristi obrtnega stanu. Nočem se za danes spuščati v drugo, samo vprašam Vas, kaj pomenja odprava delavskih knjižic? Ali ne pomeni to nič drugega, kakor dajati prednost falotom pred pošteni delavci; ali ne pomenja to nič drugega kot to, da se delomržeži odslej naprej še bolj nemoteno po svetu okrog potikajo, kradejo in beračijo? Ali ne pomenja odprava delavskih knjižic ob enem tudi podpiranje štrajkov? Ako se odpravijo delavske knjižice in se vpeljejo mesto njih legitimacije, potem izbruhnejo lahko vsako uro štrajki. Drugod se z zakonodajo hoče zatreti stavkarsko gibanje, ker je škodljivo narodnemu

gospodarstvu, pri nas ga pa vlada hoče še pospeševati. No, zadržala si je prav pošteno juho, odnosno poslanci so jej dali prav hvaležno polje. Gospod urednik, treba je začeti takoj akcijo, s katero se da tej s kurjo slepoto udarjeni gospodi vedeti, da obrtniki in pošteni uslužbenci obrtnega stanu kar najodločnejše protestirajo proti tej nakani, ako treba, se mora sklicati velik shod obrtnišva in na tem govoriti tako glasno in tako odločno, da bodo naš glas slišali tudi gospodje pri zelenih mizah, ki so ravno s tem pokazali, da jim je kljub vednemu zagotavljanju vendarle procvit in razvoj obrtnišva deveta briga. Morda bi bilo najumestnejše, ako vzame to stvar nemudoma naša „Zveza“ v roke, ker gotovo to spada v njen delokrog.

Noblesa. Tržaški „Trgovski list“ prinaša pod tem naslovom sledečo vest:

„V Trstu imata dva zavoda, ki se pečata z vsakovrstnimi zavarovanji, svoji središči; ta dva zavoda sta „Assicurazioni Generali“ in „Riunione Adriatica“. Slovenci in Hrvati ju poznajo prav dobro, saj se ju poslužujejo za svoja življenska, požarna, nezgodna, jamstvena, ulomna, precozna in druga zavarovanja. Več nego 50 let delujeta ta dva zavoda med Jugoslovani in ti jim znašajo vsako leto mnogo milijonov v obliki različnih zavarovalnin. Kako dobri ljudje so ti Jugoslovani, kako so pridni, saj plačujejo točno svoje zavarovalnine, saj se tako radi zavarujejo pri teh dveh zavodih, saj ju tako toplo priporočajo, kjer in kamor le morejo. Ni zavoda, ki bi bil bolji, varnejši, cenejši nego sta ta dva zavoda. Tako mnenje vlada med Jugoslovani, a to mnenje so razširili ti sami. Ogromno milijonov so jima že znosili, pripomogli so jima do premoženja in dobrega imena, kakor da bi bili za to težko delo dobro plačani. — Ob cvetličnih dneh so naše pridne dame, delavne kakor čebelice, stopile k omenjenima zavodoma, da dobe malenkostno podporo za slovensko ubogo deco. Bile so prepričane, da bosta ta dva tako velika zavoda položila kak dar v nežne roke za plemeniti namen. Saj prejemata tako rada in v tako veliki meri jugoslovanski denar, gotovo bosta rada izkazala vsaj nekoliko naklonjenosti in hvaležnosti Jugoslovanom ter darovala primeren znesek za uboge slovenske otroke. — Varale so se naše dame. Dasiravno so celo telefonično vabili naše dame, naj pridejo tjakaj s cvetlicami („Assicurazioni Generali“), niso dobile niti vinarja od italijanskih milijonskih zavodov. Različni tamošnji gospodje so se jim celo posmehovali in jim za hrbtom pretili in žugali in jih končno odslovili na skrajno nevljuden način. Naše dame niso mogle verjeti, da bi v omenjenih zavodih

vladala taka nehvaležnost, mislile so, da je prvemu neuspehu krivo kako nesporazumljenje. Povrnile so se torej, a tudi v drugič so jih enako sprejeli in enako odslovili. Ni dvoma torej, da so pri teh zavodih ravnali premišljeno in da se niso hoteli ozirati niti na tako plemenit namen naših cvetličnih dni, namenoma so pozabili neštete milijone, ki so jih med Jugoslovani nabrali. Taka je njihova hvaležnost za preveliko zupanje, ki ga uživata ta dva zavoda med Jugoslovani, oba sta pokazala, da prav rada sprejemata jugoslovanski denar, a da nikakor nočeta nič vedeti o Jugoslovanstvu samem in celo o njegovih najkulturnejših, najplemenitejših stremljenjih. Kak odgovor zaslužita ta dva zavoda s strani Jugoslovanov, nam ni potrebno šele pojasnjevati. Pač pa opozarjamo vse Jugoslovanstvo, da imamo dovolj slovanskih zavodov, ki se pečajo z različnim zavarovanjem, posebno pa moramo priporočati „Prvo češko splošno delniško družbo za zavarovanje na življenje“ v Pragi, ki ima svojo podružnico v Trstu (ulica Geppa 15), katera se nam je izkazala kot prava, odkritosrčna prijateljica. Ta podpira slovensko, hrvatsko in srbsko šolsko družbo in tudi različne druge naše kulturno-obrambene inštitucije. Ta zavod ima celo boljše pogoje in nižje cene, nego zgoraj omenjena italijanska zavoda, uživa najboljši glas glede popolne varnosti, velike kulance, tako, da ga v tem oziru ne prekaša nikaka konkurenca. Vrh tega dovoljuje „Prva češka“ Jugoslovanom različna pupilarnovarna hipotekarna posojila in vlaga jugoslovanske premije pri jugoslovanskih pupilarno-varnih zavodih. Jugoslovanske premije koristijo torej zopet le Jugoslovanom, ker ne ostajajo na Češkem. Skrajni čas bi bil, da bi bili Jugoslovani že toliko zavedni in ponosni, da se ne bi več sami sebe poniževali, znašali ogromne svote tujcu, ki nas zaničuje, ampak da bi delovali le zase. Od nobenega tujca ne bomo imeli nikoli ne pomoči, ne koristi, računati moramo in smemo edino le sami nase.“ — Se strinjamo popolnoma.

Obrtni svet c. kr. trgovskega ministrstva. Obljubljeni seja prvega oddelka obrtnega sveta je sklicana na 26. junija dopoldne na 10. uro v posvetovalnic c. kr. trgovskega ministrstva. Dnevni red obsega več točk, med njimi tudi predlog gosp. Franchettija glede koncesijoniranja brivskega obrta in razprava o njem. Važno je tudi poročilo članov obrtnega sveta gg. Kaltenbrunnerja in Einspinnerja glede skupnih posvetovanj industrijskega, obrtnega in delavskega sveta o socialno-političnih zadevah. Na razprave se še povrnemo.

Kongres srednjega stanu. Letošnje leto se vrši četrti mednarodni kongres srednjega stanu v Hanovru na Nemškem in sicer od 5. do 7. oktobra. Dnevni red je deloma sestavljen že sedaj in obsega glede obrtništvu razprave o združništvu in kreditu. — Dvomimo, da se bo kdo izmed Slovencev udeležil tega zborovanja.

Na led izpeljani vodnjakar. O nemškem pesniku Josipu Viktorju Scheffelnu pripovedujejo mnogo veselih dogodbic. Sledeča je bajne res resnična. V Mettnau niso imeli dobre pitne vode. K pesniku je radi tega prišel vodnjakar iz okolice, da bi ga pregovoril, da mu da naročilo za napravo vodnjaka. Scheffel se je dal končno pregovoriti, vendar pa je stavil za pogoj, da bo pridobljena voda tudi res pitna. Ko je bil vodnjak dograjen, je dajal rumeno, ilovnato tekočino namesto pitne vode. Pesnik radi tega vodnjakarju ni hotel plačati. Prišlo je do tožbe in lepega dne sta stala vodnjakar in pesnik pred sodnikom. Sodnik se je zelo prizadeval, da doseže med strankama poravnavo. Takrat pa je rekel pesnik: Nisem samo za poravnavo, nasprotno, celo terjatev takoj in brez ugovora plačam — toda pod enim pogojem: Tukaj pred mojimi očmi naj izpije vodnjakar steklenico, ki je napolnjena z vodo iz vodnjaka. Pri tem je potegnil z neko rumeno tekočino napolnjeno steklenico iz suknje. Vodnjakar se je prestrašil, odklonil to božjo sodbo in zgubil pravdo.

Tudi nemški cesar ne sme kršiti nedeljskega počitka. Neko prusko sodišče je razsodilo pred kratkim, da tudi nemški cesar, ako hoče ob nedeljah zvečer pogostiti svoje goste z mrzlo večerjo, ne sme kršiti pod nobenim pogojem določb glede nedeljskega počitka. Stvar je bila sledeča: Poslovodja neke berlinske dvorne mesarije se je moral zagovarjati radi tega, češ da je dal enemu uslužbencu opravilo, ki nasprotuje predpisom glede nedeljskega počitka. Dvorni dobavitelj je dobil neko nedeljo dopoldne okoli 10. ure od dvorne kuhinje v Novi palači telefonično naročilo, da naj pošlje v Potsdam kot brzovozno blago z vlakom, ki odhaja iz potsdamskega kolodvora malo pred 12. uro, večje število klobas in mesnin, namenjenih za osebno vporabo cesarske rodbine. Hišnega slugo, ki je peljal zabojo na kolesu na kolodvor, je ob 1/2 11. uri vstavil stražnik. Nato je dobil poslovodja kazenski nalog za 5 mark. Proti tej kazni se je ta seveda pritožil. Pri glavni razpravi je zastopal poslovodja stališče, da se je šlo v tem slučaju za že v obrtnem redu označeni izjemni slučaj, namreč za opravila, katerih takojšnja izvršitev je bila v javnem interesu. Da je bil ta predpogoj podan, ne izhaja samo iz tega, da je poštni urad v Linkstrasse izdal posebne odredbe, na podlagi katerih se lahko vsaki čas in takoj odpošljejo živila v Novo palačo, nasprotno to izhaja tudi iz tega, da je železniška uprava uvrstila v gotove vlake posebne dvorne kuhinjske vozove. Razven tega je bilo naročeno blago namenjeno za pogostitev državnih dostojanstvenikov. — Sodišče pa je vse te dokaze zavrnilo, češ, da se državne dostojanstvenike pogosti lahko tudi z drugim in ne z raznimi klobasicami in gnjatjo. Končno je sodišče potrdilo kazenski nalog in to sledeče utemeljilo: Glede dolžnosti vpoštevanja predmetnih zakonitih določb je

vse eno, četudi je bil ravno cesar naročevalec. V zasebnopravnem občejanju cesar ne zavzema nikakega izjemnega stališča. Kakor mora vsaka gospodinja odrediti vse potrebno glede nedelje, tako je tudi dolžnost dvorne kuhinje, da odredi svoja naročila pravočasno. Razven tega je pa pač ravno dvorna kuhinja sama v položaju, da v nujnih slučajih pošlje svoje uslužbenke in svoje vozove po naročeno blago.

Odločbe obrtnih sodišč.

6. Škoda, povzročena po slabem izdelku, se sme odtegniti od mezde; delodajalec, ki je dal slab material, trpi škodo sorazmerno.

Mizarski pomočnik je imel zaslužene tedenske mezde 7 K 15 h, katere mu mojster ni hotel izplačati, češ da je delo slabo izvršil. Sodišče je ugodilo tožbenemu zahtevku glede zneska 4 K, glede zneska 3 K 15 h ga pa zavrnilo iz nastopnih razlogov:

Nesporno je, da bi šlo tožniku 7 K 15 h mezde za izvršeno delo, a toženec je plačilo odklonil, ker je tožnik naročeno delo dvakrat slabo izvršil tako, da je bilo treba za popravo 12 delavnih ur po 62 h torej 7 K 44 h, povrh pa je bilo skvarjenega lesa za 3 K 80 h, vsled česar je bilo škode za 11 K 24 h. Na račun te škode, trdi toženec, si je opravičen pridržati znesek 7 K 15 h. Tožnik pa pravi, da je bilo popravilo dela, izvršenega od njega, zato potrebno, ker mu je delodajalec izročil nenatančno risbo in pa slab lep in končno, da je bilo delo iz vijakov vzeto že zvečer, dasi bi moralo čez noč med njimi ostati.

Sodišče se je prepričalo, da je bilo delo res v več ozirih slabo izvršeno, vsled česar je za delodajalca nastala škoda, navedena zgoraj, prepričalo pa se je tudi, da je škodo povzročil po polovici tudi delodajalec sam s tem, da je izročil tožniku nenatančno risbo, slab lep in s tem, da je bilo delo vzeto predčasno iz vijakov.

Glede na § 273 c. p. r. je sodišče s strokovnjaki kot prisedniki ugotovilo po prostem prevdanku škodo s 6 K 30 h, od katere mora tožnik polovico, to je 3 K 15 h trpeti. Ta znesek je smel torej toženec odtegniti tožniku. Ker mu je pa odtegnil 7 K 15 h, bilo je razsoditi kakor zgoraj navedeno. — O. S. B.

7. Pomočnik, katerega je delodajalec hudo žalil in ki odpove takoj po razžalitvi službeno razmerje, se odreče s tem pravici takojšnjega izstopa.

Besede delodajalca: »Če hočete, lahko takoj greste«, ne obsegajo odpusta.

Toženi mesar je tožnika, ki je bil pri njem v službi, hudo razžalil. Takoj po razžalitvi je tožnik

službo odpovedal rekoč: »V 14 dneh grem —,« na kar je toženec pripomnil: »Če hočete, greste zaradi mene lahko takoj«. Nato se je tožnik odstranil in zahteva sedaj odškodnino za odpovedno dobo po § 84 obrtnega reda, ker ni bil le opravičen izstopiti po § 82 a črka b obrtnega reda, ampak, ker je bil tudi odpuščen.

Tožbeni zahtevek je bil zavrnjen:

Razlogi: Res je bil tožnik opravičen, brez odpovedi takoj službo zapustiti radi hudega žaljenja v zmyslu § 82 a črka b obrt. reda, toda te pravice se ni poslužil, ampak je izjavil, da bo v 14 dneh izstopil. S tem se je očitvidno odrekel pravici takojšnjega izstopa.

Če je toženec rekel nato tožniku: »Če hočete, lahko takoj greste«, ga s tem še ni odpustil, ampak predlagal mu je zgolj takojšnjo razrušitev službenega razmerja. Tožnik pa ni bil obvezan, ta predlog sprejeti, a sprejel ga je v istini s tem, da je izstopil, vsled česar je nastopilo sporazumno razrušenje službenega razmerja.

O. S. B.

Navodila in nasveti.

Plačevanje davkov, pristojbin in vojaške takse pri delavcih. Dne 16. septembra 1913 je izdalo finančno ministrstvo pod št. 44.219 razglas na finančna oblastva, da naj se pri direktnih davkih, pristojbinah in vojaških taksah ne zarubi sodno pri delavcih, kakor to dovoljuje zakon, polovico pristojbe jim mezde, marveč da naj se omeji izvršilni predlog že vnaprej na delavčevim razmeram odgovarjajočo tedensko odtegnitev, v posebno uvaževanja vrednih slučajih pa, kakor pri številni rodbini ali boleznih, naj se rubež plače opusti popolnoma. Delodajalci bodo vsled tega storili dobro, ako si ta razglas zapomnijo in ako grede delavcem na roko, kadar morajo ti plačevati svoje davčne obveznosti.

Vstavljanje krvi pri poškodbah. Pri nenadnih poškodbah z močno izgubo krvi so navadno vsi v prvem trenotku brez glave. Navadno se ne ve, kako naj bi se ustavilo kri. Zato naj si sleherni zapomni dobro sledeče preprosto, toda vspešno postopanje: Vzemi košček vate, pomoči jo v vročo, pač pa popolnoma čisto vodo ter jo položi potem na rano. Vspeh je presenetljiv. Celo pri ranah na glavnih žilah preneha za kratek čas krvavljenje. Ako se položi samo vato na rano ali ako se jo pomoči samo v mrzlo vodo, potem ni takega vspeha.

Ceno čistilo za jermena. Vzemi dva dela dobrega mizarskega kleja, razmoči ga v vodi in nato raztopi nad ognjem. Potem raztopi tri dele navadnega mila nad ognjem in vlij to raztopilo v prejšnje. Da raztopiš obe snovi, potrebuješ okoli 120 delov vode. Ako pa hočeš klej razmočiti v žganju in z vodo pokuhati, potem vzemi 90 delov vode in 60 delov žganja. Obe raztopini dobro zmešaj, dodaj tri do štiri dele vinskocvetnega

firneža in vmešaj še dva dela dobrega pšeničnega škroba, ki se je prej v vodi dobro raztopil. Nato daj lonec z vso zmesjo na zmeren ogenj in pusti, da se prekuha. Vporabljaš to zmes lahko tudi že pred pokuhanjem ali pa jo pustiš, da se posuši v peči ali na solncu v plitvi posodi. Iz tega potem lahko napraviš male tablice. Te spremeni zopet v tekočino s pivom ali z vodo. Lesk usnja je tem prijetnejši, čim tanjše si namazal usnje s to tekočino.

Obveza iz lesa. Kakor znano, se je doslej vporabljal pri obvezanju vsakovrstnih ran iz čiste bombaževine napravljene obveze, nazvane šarpije. Te pa je bilo le težko mogoče odstraniti iz ran. Kot nadomestilo se sedaj pogostoma vporablja iz lesa pripravljena čista celuloza. Te nove obveze so podobne čistemu belem pivniku in se dajo od ran lahko odločiti.

Sredstvo proti lesnim črvom. V izvrtane luknjice, ki se zapazijo po lesni moki, vlij par kapljic 10% kreolin-raztopine in nato zamaži luknjice z navadnim mizarskim kléjem. Črvi potem hitro poginejo.

Počrnitev ustrojenega usnja. Ustrojeno usnje drgni najprej prav pošteno z desetodstotno raztopnino tani-nove kisline. Potem naj se usnje posuši popolnoma. Potem obdelaj usnje z desetodstotno raztopnino modre galice. Tako dobiš prav temno-črno barvo usnja. Ta metoda se prav lahko vporablja.

Izdelovanje nagrobnih kamnov ni prosta obrt. Društvo koncesijoniranih kamnoseških obrtov na Dunaju se je pritožilo na trgovsko ministrstvo in prosilo odpomoči, ker se nezakonito izdajajo obrtni listi za izdelovanje nagrobnih kamnov in se pri tem tako postopa, kakor bi bila to prosta obrt. Zaradi tega je trgovsko ministrstvo razposlalo na vsa deželna politična oblastva razglas, v katerem se opozarja na to, da izdelovanje nagrobnih kamnov spada brezdvomno pod kamnoseška dela. Ker pa je kamnoseška obrt po § 15 obrtnega reda in po §§ 1 in 4 stavbinskega zakona z dne 26. decembra 1893 koncesijonirana obrt, je trgovsko ministrstvo obrtna oblastva opozorilo na to, da se izdelovanje nagrobnih kamnov ne sme smatrati za prosto obrt. Vsled tega je izključeno, da bi izdelovale nagrobne kamne osebe, ki se niso izkazale z dokazom vsposobljenosti. Kamnoseki, zapomnite si to!

Spričevala o knjigovodskih tečajih koleka prosta. C. kr. finančno ministrstvo je razglasilo, da je smatrati spričevala glede obiska od obrtnih zadrug prirejenih knjigovodskih tečajev za mojstre in pomočnike po tarifni št. 117 c pristojbinskega zakona z dne 9. februarja 1850 za brezdvomno koleka proste. Naučno ministrstvo je namreč sporočilo, da zaostaja na takih kurzih dani poduk glede visokosti učnega smotra za trgovsko ali obrtno nadaljevalno šolo. Gre se torej pri teh tečajih samo za strokovni elementarni poduk.

Pravice stavbenikov. Stavbeniku se daje pravica, da sme izvršiti tesarska, kamnoseška in vodnjakarska dela, če so v zvezi z od njega izvršeno visoko ali kako drugo sorodno stavbo. Stavbenik sme na podlagi svoje pravice izvrševati vsa dela zidarskega mojstra. Tako se glasi razsodba upravnega sodišča z dne 4. aprila 1914 št. 2551.

Vprašalnica.

Vprašanje št. 13. Za naš kraj ne obstoja nikaka obrtna ali rokodelska zadruga. Sedaj je dobil v našem kraju nekdo pravico za stavbeno in polihštveno mizarstvo, toda moje vednosti ni zadostno izučen obrta. Ali se proti tej podelitvi lahko pritožim, v katerem času in kam?

Odgovor: Žalibog ne. To izhaja tudi iz razsodbe upravnega sodišča z dne 4. marca 1914 št. 2307, v kateri se naglašja, da ne pristoja obrtnikom iste obrtne kategorije nikaka pravica, niti pri vprašanju glede pogojev za podelitev kake koncesije, niti pri odločitvi glede obsega obrtnih pravic. To se pravi z drugimi besedami: Konkurent ne more niti ugovarjati niti se vmešavati glede podelitve koncesije konkurentu ali glede njenega obsega. Iz tega vidite zopet enkrat, kako važne so strokovne, oziroma obrtne zadruge sploh, katerim je ta pravica pripoznana izrecno.

Vprašanje št. 14. Svoj čas sem odložil svoj krojaški obrt. Sedaj ga nameravam zopet izvrševati. Ali mi je tudi sedaj treba predložiti spričevala o dokazu vsposobljenosti?

Odgovor: Ne. Upravno sodišče je z dne 11. februarja 1914 št. 24 odločilo, da je obrtnik oproščen dokaza vsposobljenosti, ako zopet priglasi odloženo rokodelsko obrt.

Vprašanje št. 15. Slišal sem nekaj o udobnosti reklamiranja časopisov. Prosim podrobnih navodil.

Odgovor: Kot naročnik kateregakoli si lista reklamirate lahko brez posebnih stroškov eno ali več številčk dotičnega lista, ne da bi bilo to združeno s kakimi posebnimi troški. Te reklamacije so namreč

Častite naročnike in bralce prosimo, naj se ozirajo pri nakupu svojih potrebščin na oglase v našem listu. »Obrtni Vestnik« mora postati ognjišče organizacije slovenskih obrtnikov, zato se ravnajte po geslu »Svoji k svojim!«

poštne proste, ako so pravilno izpolnjene. Najbolje je, da Vam navedemo primer. Vzemimo, da niste sprejeli 5. številke „Obrtnega Vestnika“. V tem slučaju Vam ni drugega treba, kakor da vzamete kos papirja v obliki dopisnice ($\frac{1}{8}$ pole) in da napišete na eno stran, na prostor, kjer je pri dopisnicah tiskano „dopisnica“: Reklamacija in pod to: Upravništvo „Obrtnega Vestnika“ Ljubljana. Na drugi strani pa napišite: Reklamiram 5. številko Vašega lista, katere do danes še nisem sprejel. Spodaj se podpišite in navedite natančni naslov. Tako postopate lahko pri vsakem listu, ako se Vam ne dostavlja, reklamirate pa z eno reklamacijo lahko — kakor že navedeno — po več številkih.

Književnost.

Rado Murnik: Lovske bajke in povesti. I. zvezek Knjižnice Slovenskega Ilustrovanega Tednika. Elegantne, priročne knjižnice v žepnem formatu doslej še nismo imeli; zdaj pa je začela izhajati K. S. I. T., da izpolni to vrzel. Prvi zvezek prinaša Murnikove lovske humoreske, bajke in vesti v obliki, ki se mora imenovati vzgledna. Iz lovskega življenja so zajete te povesti, a seveda igrajo ulogo večinoma le takozvani nedeljski lovci; zato je ta knjiga zabavna za vsakogar, čeprav ni lovec ali ribič. Elegantno vezana knjiga stane v upravništvu Slov. Ilustrovanega Tednika (s poštino vred) in po knjigarnah 2.50 K. — Kdor se pa naroči na Knjižnico Slov. Ilustrovanega Tednika, dobi to knjigo za samo 1.60 K, kajti naročnina za prvi letnik knjižnice, ki bo obsegal 5 knjig, znaša le 8 K. Naročnina se lahko plača ali vsa naenkrat ali v dveh obrokih po 4 K ali pa v štirih zaporednih mesečnih obrokih po 2 K. Pet elegantno vezanih izbornih knjig za samo 8 K! Naročite se na knjižnico Slov. Ilustr. Tednika!

Za damsko krojenje je izšla v nemškem jeziku pisana knjiga po metodi stuttgartske oblačilne akademije. Po tej metodi se podučuje tudi v krojaških tečajih, ki jih prireja „Zavod za pospeševanje obrti“ in se priporoča v nakup. Dobi se po znižani ceni za 10 K potom pisarne „Zavoda za pospeševanje obrti“, naročniki strokovnega lista „Reform“ omenjene akademije pa jo dobe za to ceno direktno od založništva „Verlag der Süddeutschen Bekleidungs - Akademie“, Stuttgart.

Cenjene zadruge se tem potom obvešča, da je po naročilu gospoda zadružnega inštruktorja založila podpisana deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani vse potrebne tiskovine za izterjatve zaostale zadružne sprejemnine in zadružne doklade, ki jih je sestavil gospode zadružni inštruktor za uporabo c. kr. okrajnih sodnij.

Omenjene tiskovine so vsaki obrtni zadrugi neobhodno potrebne, ker se ž njimi vloži pravilno se-

stavljeno tožbo na c. kr. okrajno sodišče in ker se s pisanjem prihrani mnogo časa.

Cenjena zadruga si lahko naroči poljubno število teh tiskovin pri podpisani zvezi po sledeči ceni: opomin članov za plačilo zaostalih prispevkov 10 komadov 20 v., 100 komadov 1 K 90 v., vloge na sodišče za iztirjanje prispevkov 10 komadov 24 v., 100 komadov 2 K 40 v., izvleček plačila kot priloga sodišču 10 komadov 16 v., 100 komadov 1 K 60 v. Poština se računa posebej.

O tem se cenjene zadruge obvešča z željo, da se priloženih tiskovin odslej naprej po dani potrebi poslužujejo. Načelstvo deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani.

Posredovalnica.

Naša posredovalnica je namenjena posredovanju med obrtniki, zlasti pa posredovanju služb. Pri posredovalnici se računa tako za delodajalca kakor delojemalca beseda po 5 vinarjev, najmanj pa 50 vinarjev, tudi če ima oglas manj nego 10 besedi.

Pristojbina naj se nakazuje naprej in sicer v poštinih znamkah.

Trije vajenci se sprejmejo za brivsko obrt. Kje, pove Deželna zveza brivcev v Ljubljani.

Nujno se išče sedlar (zaveden Slovenec) za ogrožen slovenski kraj na Sp. Štajerskem. Kraj pove upravništvu. Za odgovor je priložiti znamko.

Za krojače, krojačice in šivilje!

V Zagrebu, glavnem mestu Hrvatske, obstoja od kr. zem. vlade dovoljena

krojaška šola,

kateri ni primere na celem kontinentu. Tu se izuči vsakdo temeljito krojiti kakor tudi šivati in to po novem, od lastnika samega izumljenem sistemu. Ženske morejo istotako šivati svoje ali svojeve obleke. Kdor se hoče prepričati o vrednosti te šole, naj se preje vpraša ali si naj naroči po ceniku kak kroj ter ga preizkusi. Zlasti samostojni moški krojači lahko to store, ako primerjajo mere s svojimi nepravilnimi vzorci. Lastne hrv. knjige za samouke. Navodila za jemanje mere mojega najnovejšega anatomskega sistema in prospekt pošljem zastonj.

Ravnatelj: **Josip Pest, Zagreb, Jelačićev trg 19.**

Prodajam pristni malinovec

po K 1.40 od 10 kg naprej od postaje Vrhnika. Posoda se zaračuna po lastni ceni.

Lovro Rogelj, sodavičar, Vrhnika.

Tovariši obrtniki!

Priporočajte in širite povsod svoje glasilo
»Obrtni Vestnik«!

Škatlje za shranjevanje blaga v trpežni obliki **Kartoni** za razpošiljanje klobas, masla, oblek, perila in drugega blaga.

Trgovske knjižice za odjemalce v platno vezane se dobe najceneje pri

Ljubljanski kartonažni tvornici I. BONAČ v Ljubljani. Blagovoli naj se vprašati.

Trgovina z usnjem na debelo in drobno
K. A. Kregar, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 21-23.
 Telefon 96.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnega tu- in inozemskega usnja; dalje vseh vrst podplatov (Vache-Croupon) najboljših znamk. Velika izber gornjih delov za čevlje iz čohovine, teletine gladke, boks goveje, boks teletine in ševro. Največja zaloga raznovrstnih kopitov v vseh modernih oblikah. Bogata izber vseh v čevljarstvo stroko spadajočih potreb.

2 K in več na dan

lahko zasluži doma v sobi **vsakdo**, kdor si naroči stroj za pletenje nogavic, rokavic, jopičev itd. Poduk, ki traja **le nekaj dni**, je brezplačen. Za **trajni zaslužek jamčim** vsakemu naročniku.

Franc Kos, Ljubljana Sodna ulica.

Fotografični atelier
VIKTOR

v Ljubljani Bethovnova ulica št. 7, po'og „Kranjske hranilnice“.

se priporoča za izvršitev modernih portretov.

Umetni zobje

Brez ruvanja zobnih korenin se ustavljajo ameriški umetni zobje, posamezno ali cela zobovja, izvzemši nedelje in praznike vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer v konces. zobarskem atelierju

O. Seydl, Ljubljana,
 Stritarjeva ulica 7.

Priznani krojaški salon za gospode

Ivana Magdiča v Ljubljani

Dunajska c. 20, nasproti kavarne Evropa

se priporoča za izdelovanje oblek. Zaloga angleškega blaga.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem leta 1913 K 700.000.000.—
 Vlog „ 43.500.000.—
 Rezervnega zaklada „ 1.330.000.—

Sprejema hran. vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

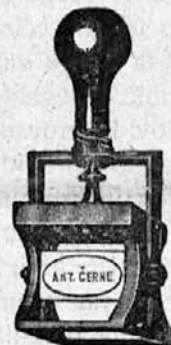
brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje ima vpeljane **domače hranilnike,** za podpiranje obrtnikov in trgovcev pa **Kreditno društvo.**

Instalater **Fr. Sax**

konces. elektrotehnik, Ljubljana, Rimska cesta 19. se priporoča kot **specijalist** vsakovrstnih električnih naprav. Sprejema tudi naročila na deželo.

Štampilje

vseh vrst za urade, obrtnike, zadruge itd.

Anton Černe graver in izdelovatelj kavčukovih štampilij Ljubljana, Selenburgova ul. 1. Ceniki franko!

Pivovarna GÖSS

priporoča svoje priznane priljubljene izdelke marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva v sodčkih in steklenicah. Zastopnik: FR. SITAR v Sp. Šiški.

Pri nizki ceni!

Največja izbera in najsolidnejša potrežba za šivilje in krojače

Ignacij Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta 5. trgovina raznega modnega blaga, perila, kravat i. t. d.

Vinska trgovina

Peter Stepič, Spodnja Šiška 256

priporoča svojo veliko zalogo zajamčeno **naravnih vin** iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.

Filip Pristou

špecialni ateljé za slikanje napisov na steklo, kovine, les, zid, platno itd.

Ljubljana, Hotel „Malič“ nasproti glavne pošte.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

Delniška glavica K 8.000.000.—. Rezervni zaklad K 800.000.—. Zamenjava in eskomptuje izžrebane vredn. papirje in vnovčuje zapale kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčlje. Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Podružnice v Celovcu, Trstu, Sarajevu, Spjletu, Gorici in Celju.

Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga s

4 1/2 % čistih.

Promet s čekli in nakaznicami.